

PRATİK ÇALIŞMA - ADİ ORTAKLIK

OLAY

Birlikte bir benzin istasyonu işletmeye karar veren üç arkadaş, istasyonun (A)'ya ait bir taşınmazda inşa edilmesi, petrol ürünlerinin nakliyesi için (B)'nin tankerlerinin kullanılması ve istasyon yönetiminin (C) tarafından üstlenilmesi konusunda sözlü olarak anlaşmaya varmışlardır. Taraflar ayrıca (C)'nin zarara katılmamasını da uygun görmüşlerdir.

Hemen işe koyulan (A), taşınmazdaki binanın tadilatı konusunda, bir inşaat şirketi ile ortaklık adına ve hesabına anlaşmıştır. Bu anlaşmada tadilat bedeli 50.000 TL olarak kararlaştırılmış, ancak (C) bedelin fahiş olduğunu iddia ederek bu işleme itiraz etmiştir.

Benzin istasyonu faaliyete geçtikten sonra, ilk yıl için bilanço düzenleyen (C), elde edilen 600.000 TL'lik kazancı, ortaklara eşit olarak paylaşmıştır. Bunun üzerine, (A) iktisadi değer olarak en büyük sermayeyi kendisinin getirdiğini ileri sürerek, kazanç paylarının "her ortağın getirdiği sermayenin parasal tutarının sermayeye oranı" ölçüsünde dağıtılması gerektiğini ileri sürmüştür.

Benzin istasyonunun açılışını takip eden üçüncü yılda (B) vefat etmiş, oğlu (D) ise, (A) ve (C)'ye bundan sonra ortaklık ilişkisinde babasının yerini alacağını bildirmiştir.

Sektördeki gelişim olanaklarını fark eden (E), henüz yeteri kadar aşına olmadığı bu pazara tek başına girmek için (D)'den, ortaklıklarına kendisinin de alınması için (A) ve (C)'yi ikna etmesini istemiştir. Kriz döneminde sermaye sıkıntısı yaşayabileceklerini öngören (A) ve (C), (E)'nin bu teklifini makul karşılamış ve böylece (E) ortaklığa dâhil olmuştur. (E), bir süre sonra kendisinin ortaklığa dâhilinden önce satın alınmış tankerlerin bedelinin tahsili için açılan davada davalılar (borçlular) arasında gösterildiği bir tebligat almıştır.

İlerleyen günlerde, (E)'nin kendi benzin istasyonunu açma niyetinde olduğunu öğrenen diğer ortaklar, bu duruma sinirlenerek (E)'nin ortaklıktan çıkarılmasına karar vermişlerdir.

SORULAR

- a) (A), (B) ve (C) arasındaki anlaşma şeklen geçerli midir? Geçerli ise kurulan ilişkiyi nitelendiriniz.

b) Taraflar istasyonun işletilmesi için bir tüzel kişilik kurmak isteselerdi, hangi şirket türünü/türlerini tercih edebilirlerdi? Karşılaştırmalı olarak değerlendiriniz.
- a) (C)'nin ortaklığın zararına katılmaması yolundaki sözleşme hükmü geçerli midir? Bu yönde bir muafiyet, sözleşme ile diğer ortaklara da tanınabilir mi?

b) Kazanç dağıtımına ilişkin kurallar açısından, (C)'nin dağıttığı kazanç payları hukuka uygun mudur? (A)'nın iddiasını da dikkate alarak yanıtlayınız.
- Olayda (A)'nın yaptığı işleme (C)'nin itiraz hakkı var mıdır? Bu itirazın bir sonuç doğurup doğurmayacağını tartışınız.
- (A)'nın ortaklığı temsil yetkisi bulunup bulunmadığını ve bu bağlamda, üzerinde benzin istasyonu işletilecek taşınmazın tadilatı amacıyla yaptığı anlaşmanın geçerli olup olmadığını, bu anlaşmadan kimin ve/veya kimlerin sorumlu olduğunu açıklayınız.
- (D)'nin, babasının yerine ortaklık ilişkisine dâhil olması mümkün müdür?
- Ortaklığa dâhil olmasından önceki döneme ilişkin bir borçtan dolayı (E) sorumlu tutulabilir mi?
- (E) hakkında verilen çıkarma kararı hukuken yerinde midir? Cevabınız olumsuz ise, bu konuya ilişkin diğer ortaklara ne tür bir hukuki tavsiyede bulunulabilir? Gerekçeli olarak anlatınız.